

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 205/2015-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. augusta 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou JUDr. Máriou Trylčovou, J. Kráľa 12, Senica, ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 714/2008, Ex 10/1999 a v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 679/2008, Ex 132/2002, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČIA] podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany vo veci vedenej pod sp. zn. 4 Er 714/2008, Ex 10/1999 porušené bolo.

2. Základné právo [REDAKČIA] podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany vo veci vedenej pod sp. zn. 7 Er 679/2008, Ex 132/2002 porušené bolo.

3. Okresnému súdu Piešťany prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 714/2008 konal bez zbytočných prieťahov.

4. Okresnému súdu Piešťany prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 769/2008 konal bez zbytočných prieťahov.

5. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Piešťany povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Okresný súd Piešťany je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia spolu v sume 533,59 € (slovom päťstotridsaťtri eur a päťdesiatdeväť centov) na účet jeho advokátky JUDr. Márie Trylčovej, J. Kráľa 12, Senica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

7. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. marca 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Máriou Trylčovou, J. Kráľa 12, Senica, ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 714/2008, Ex 10/1999 a v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 679/2008, Ex 132/2002.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal, že proti nemu ako povinnému v 1. rade a ďalším povinným, a to [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „povinná v 2. rade“), [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „povinný v 3. rade“), [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „povinná vo 4. rade“), a [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „povinný v 5. rade“), sa na okresnom súde vedie exekučné konanie pod sp. zn. 7 Er 679/2008 iniciované návrhom spoločnosť Credit Clearing Center, a. s., Miletičova 21, Bratislava (ďalej aj „oprávnený“), v ktorom je ako exekučný titul označený rozsudok Okresného súdu Trnava č. k. 17 C 253/97-40 z 19. januára 2001, ktorý nadobudol právoplatnosť 22. októbra 2001 a vykonateľnosť 26. októbra 2001.

Poverenie na vykonanie exekúcie vydal 16. augusta 2002 Okresný súd Trnava pod č. 5207*015909. Oprávnený podal návrh na vykonanie exekúcie 4. júna 2002 a uvedené konanie trvá už viac ako dvanásť rokov. Pôvodne bolo toto konanie na Okresnom súde Trnava vedené pod sp. zn. 11 Er 1965/2002.

Uvedený záväzok voči oprávnenému vznikol počas trvania manželstva sťažovateľa a povinnej v 2. rade, ktoré bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 17 C 128/03-23 z 11. mája 2004, ktorý nadobudol právoplatnosť 19. júla 2004, a vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa medzi nimi neuskutočnilo.

Sťažovateľ mal vedomosť o existencii záväzku voči oprávnenému, avšak domnieval sa, že tento záväzok bol uspokojený predajom nehnuteľností zapísaných na LV č. [REDACTED] pre k. ú. a obec [REDACTED], ktoré boli vo vlastníctve sťažovateľa a povinnej v 2. rade na dražbe. Sťažovateľ sa v roku 2005 odsťahoval zo Slovenskej republiky do Českej republiky.

V roku 2013 sťažovateľ kontaktoval súdneho exekútora JUDr. Ing. Romana Liščáka (ďalej len „súdny exekútor“) a na základe ústneho dohovoru s ním poskytol sumu 8 000 € na úhradu istiny pohľadávky (bankový prevod na úhradu tejto sumy vykonala

27. septembra 2013 pani [REDAKOVANÉ] ako dlhoročná družka sťažovateľa), čo ale do správy pre prijímateľa neuviedol, a preto bola uvedená suma následne rozúčtovaná na odmenu súdneho exekútora a na úhradu príslušenstva pohľadávky. Sťažovateľ už nemá ďalšie finančné prostriedky, z ktorých by vyplatil exekučne vymáhaný záväzok, a uspokojil tak pohľadávku oprávneného.

Súdny exekútor pod sp. zn. Ex 10/1999 a okresný súd pod sp. zn. 4 Er 714/2008 vedú exekučné konanie v prospech Slovenskej republiky – Úradu práce, sociálnych vecí Trnava proti povinnej v 2. rade o vymoženie sumy 1 626,50 € s príslušenstvom, ktoré súvisí s exekučným konaním vedeným okresným súdom pod sp. zn. 7 Er 679/2008 a súdnym exekútorom pod sp. zn. Ex 132/2002. V oboch konaniach je povinnou povinná v 2. rade, obe konania vedie ten istý súdny exekútor a v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 714/2008 boli dražené nehnuteľnosti zapísané na LV č. [REDAKOVANÉ] pre k. ú. a obec [REDAKOVANÉ], pričom z výťažku dražby týchto nehnuteľností má byť uspokojená pohľadávka Slovenskej republiky – Úradu práce, sociálnych vecí Trnava v sume 1 626,50 € s príslušenstvom, ako aj pohľadávka spoločnosti Credit Clearing Center, a. s., v sume 11 626,17 € s príslušenstvom.

V konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 4 Er 714/2008, Ex 10/1999 má sťažovateľ postavenie účastníka konania pre ten úsek exekučného konania, v ktorom sa vykonáva dražba spoločných nehnuteľností zapísaných na LV č. [REDAKOVANÉ] pre k. ú. a obec [REDAKOVANÉ] (uvedené konanie sa začalo na Okresnom súde Trnava a bolo vedené pod sp. zn. Er 120/1999).

Súdny exekútor v konaniach vedených pod sp. zn. Ex 10/1999 a sp. zn. Ex 132/2002 vykonal na uspokojenie pohľadávok oprávnených dražby troch nehnuteľností, pričom jedna nehnuteľnosť dosiaľ nebola predaná.

Vo veci vedenej pod sp. zn. Ex 10/1999 vykonal súdny exekútor 6. decembra 2002 dražbu nehnuteľností vo vlastníctve sťažovateľa a povinnej v 2. rade zapísaných

Podľa sťažovateľa popísané konania „*nemožno hodnotiť ako bezprieťahové, keď súdy (Okresný súd Trnava a Okresný súd Piešťany) vo veci rozhodovali tak, že medzi podaním návrhu a rozhodnutím uplynulo obdobie niekoľkých rokov:*

Dňa 18. 07. 2005 súdny exekútor podal na Okresný súd Trnava Návrh na schválenie rozvrhu výťažku dražby z nehnuteľnosti - č. k. 5 Ro 1204/98. Okresný súd Piešťany Uznesením č. k. 4Er/714/2008-83, EX 10/99 zo dňa 30. 10. 2012 rozvrh výťažku dražby nehnuteľností vykonaných na Exekútorskom úrade v Hlohovci súdnym exekútorom JUDr. Ing. Romanom Liščákom na rozvrhovom pojednávaní konanom dňa 16. 11. 2004 v exekučnej veci vedenej pod sp. zn. 4Er/714/2008, u súdneho exekútora pod číslom exekučného spisu EX 10/99 neschválil. Napriek tomu, že v čase podania návrhu neustanovoval Exekučný poriadok žiadnu konkrétnu lehotu na rozhodnutie súdu o návrhu, nemožno pripustiť, že bolo správne, keď medzi návrhom a rozhodnutím uplynulo viac ako sedem rokov.

Dňa 17. 12. 2013 súdny exekútor podal na Okresný súd Piešťany Návrh na schválenie rozvrhu výťažku dražby z nehnuteľnosti v k. ú. [REDAKOVANÉ] patriacej povinnej v 4/ rade. Súd, napriek zákonom stanovenej šesťdesiatdňovej lehote na vydanie rozhodnutia, o návrhu súdneho exekútora dosiaľ nerozhodol.

Dňa 03. 04. 2012 podal súdny exekútor na Okresný súd Piešťany Návrh na schválenie príklepu udeleného pri dražbe nehnuteľností, k. ú. [REDAKOVANÉ], patriacich povinnému v 3/ rade. Okresný súd Piešťany Uznesením č. k. 7Er/679/2008-248 zo dňa 17. 02. 2015, ktoré nám bolo doručené dňa 02. 03. 2015, schválil príklep, udelený dňa 09. 03. 2012. Od podania návrhu, do doručenia súdneho rozhodnutia, uplynula lehota dvoch rokov a desiatich mesiacov, a to napriek zákonom stanovenej šesťdesiatdňovej lehote na vydanie rozhodnutia.“.

Sťažovateľ taktiež poukázal na skutočnosť, že v predmetných konaniach vznikli problémy pri doručovaní zásielok jemu samému, ako aj povinnému v 5. rade, a práve z tohto dôvodu nemohlo rozhodnutie o udelení príklepu, ktoré bolo nevyhnutné pre uskutočnenie rozvrhového pojednávania, nadobudnúť právoplatnosť. Doručovanie písomností sťažovateľovi bolo sťažené v dôsledku toho, že sa v roku 2005 presťahoval

do Českej republiky, avšak o mieste jeho pobytu vedela povinná vo 4. rade (jeho matka), u ktorej miesto jeho pobytu nikto nezisťoval. Navyše, sťažovateľ poukázal na to, že súdy zúčastnené na rozhodovaní v predmetných veciach mali možnosť pri doručovaní zásielok jemu a povinnému v 5. rade využiť § 49 ods. 4 Exekučného poriadku a ustanoviť im opatrovníka. V roku 2013 sťažovateľ oznámil súdnemu exekútorovi adresu svojho pobytu a v tejto súvislosti uviedol, že podľa neho nebolo nevyhnutné, aby uznesenie okresného súdu č. k. 4 Er 714/2008-83, Ex 10/99 z 30. októbra 2012 nadobudlo právoplatnosť až 17. decembra 2014, t. j. dva roky po jeho vyhlásení.

Podľa sťažovateľa v predmetných konaniach sú zrejmé aj pochybenia na strane súdneho exekútora, ktorý podával na súdy zúčastnené na rozhodovaní v predmetných veciach svoje návrhy neskoro. V tejto súvislosti poukázal na to, že súdny exekútor podal návrh na schválenie rozvrhu výťažku dražby nehnuteľností až 18. júla 2005, t. j. až po viac ako dvoch rokoch od schválenia príklepu uznesením Okresného súdu Trnava č. k. Er 120/99-73, Ex 10/99 zo 14. februára 2003, právoplatným 24. februára 2003, pričom nechválenie rozvrhu výťažku dražby v rovnakej exekučnej veci bolo spôsobené nesprávnym vyúčtovaním odmeny súdnym exekútorom, ako aj na to, že súdny exekútor podal návrh na schválenie rozvrhu výťažku dražby z nehnuteľností až 17. decembra 2013, t. j. viac ako päť rokov od schválenia príklepu uznesením Okresného súdu Trnava č. k. 11 Er 1965/2002-34, Ex 132/02 z 30. augusta 2006, právoplatným 20. decembra 2007.

Postup v týchto exekučných konaniach negatívne zasahuje do práv sťažovateľa. Skutočnosť, že v exekučných konaniach sa nekoná v primeraných lehotách, oddŕaľuje vyplatenie pohľadávky oprávneného a spôsobuje, že neustále narastajú úroky z omeškania. Prvá dražba sa konala 6. decembra 2002 a výťažok z nej (ani dražieb nasledujúcich) dosiaľ nebol poukázaný oprávnenému. Z istiny exekučne vymáhanej pohľadávky vo výške 11 626,17 € bola dosiaľ uspokojená len jej časť v sume 1 004,27 €. Sťažovateľ síce uhradil 27. septembra 2013 sumu 8 000 €, o ktorej sa domnieval, že bude zaúčtovaná na úhradu istiny, avšak táto bola zaúčtovaná na odmenu súdneho exekútora a na príslušenstvo pohľadávky. Súdny exekútor má od 6. decembra 2002 k dispozícii výťažok dražby

11 483,10 €, od 15. mája 2006 má k dispozícii výťažok dražby 7 634,60 € a od 9. marca 2012 má k dispozícii výťažok dražby 1 749,09 €. V súčasnosti k 3. marcu 2015 oprávnenému nebola poukázaná ani čiastočne ani jedna z týchto súm. Absencia súdnych rozhodnutí mala vplyv na to, že súdny exekútor dosiaľ nevyplatil finančné prostriedky získané dražbami oprávnenému a dosiaľ narastajú úroky z omeškania (úroky z omeškania celkovo dosiahli čiastku 32 569,43 €), ktoré by boli nižšie, ak by okresný súd v predmetnej veci rozhodoval včas a súdny exekútor konal v predmetnej veci plynule a s odbornou starostlivosťou.

Na základe uvedeného sťažovateľ ústavný súd požiadal, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo nečinnosťou okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 714/2008, Ex 10/1999 a v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 679/2008, Ex 132/2002 porušené, prikázal tomuto súdu konať v uvedených veciach bez zbytočných prieťahov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 €, ako aj náhradu trov konania.

Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 205/2015-17 z 29. apríla 2015 prijal sťažnosť na ďalšie konanie.

Na základe výzvy ústavného súdu sa v predmetnej veci vyjadrila predsedníčka okresného súdu podaním sp. zn. Spr. 349/15 z 8. júna 2015 doručeným ústavnému súdu 22. júna 2015, v ktorom popísala priebeh napadnutých konaní takto:

„Po oboznámení sa s obsahom spisových materiálov vedených pod sp. zn. 4Er/714/2008 (Ex 10/1999) a pod sp. zn. 7Er/679/2008 (Ex 132/2002) ako aj ústavnej sťažnosti uvádzam nasledovné skutočnosti:

V ústavnej sťažnosti sú namietané predovšetkým dlhé obdobia do rozhodnutia súdov o podaných návrhoch exekútora, a to nasledovne:

1. V konaní 4Er/714/2008 dňa 18. 7. 2005 súdny exekútor podal na OS Trnava návrh na schválenie rozvrhu výťažku dražby nehnuteľností, o čom OS Piešťany rozhodol až uznesením z 30. 10. 2012 tak, že rozvrh výťažku neschválil.

Dané obdobie je poznačené prechodom výkonu súdnictva z Okresného súdu Trnava na Okresný súd Piešťany k 1. 1. 2008 a prevzatiu všetkých exekučných vecí patriacich do obvodu okresu Hlohovec od roku 1997 s tým, že na Okresnom súde Piešťany k 1. 1. 2008 pôsobili len traja vyšší súdni úradníci, ktorí v rámci poverenia prevzali niekoľko tisíc spisov, pričom do 31. 12. 2007 na Okresnom súde Trnava o podanom návrhu z 18. 7. 2005 nebolo rozhodnuté. Z dôvodu nedostatočného personálneho obsadenia súdu potrebným počtom sudcov a tomu zodpovedajúcemu počtu administratívneho personálu malo za následok, že ďalší úkon bol vykonaný 8. 12. 2010, kedy poverená vyššia súdna úradníčka po preštudovaní spisu a návrhu vyzvala súdneho exekútora na doplnenie výpočtu trov exekúcie. Následne až 30. 10. 2012 bolo rozhodnuté o rozvrhu výťažku z dražby. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť 17. 12. 2014 po tom, čo súd vyzval súdneho exekútora na oznámenie skutočností potrebných k správoplatneniu tohto uznesenia.

2. V konaní 7Er/679/2008 dňa 17. 12. 2013 súdny exekútor podal na OS Piešťany návrh na schválenie rozvrhu výťažku dražby nehnuteľnosti, o ktorej súd napriek 60-dňovej lehote doposiaľ nerozhodol.

V konaní 7Er/679/2008 boli výkonom rozhodnutia postihnuté viaceré nehnuteľnosti, pričom návrhy týkajúce sa dražieb týchto viacerých nehnuteľností, boli súdu doručované priebežne. Vo vzťahu k návrhu doručenému súdu 17. 12. 2013 na schválenie rozvrhu výťažku z dražby nehnuteľností bolo rozhodnuté až uznesením zo dňa 11. 6. 2015 z dôvodu, že medzičasom boli v danom konaní vykonávané procesné úkony vzťahujúce sa k inej draženej nehnuteľnosti.

3. V konaní 7Er/679/2008 dňa 3. 4. 2012 súdny exekútor podal na OS Piešťany návrh na schválenie príklepu pri dražbe nehnuteľností, o čom OS Piešťany rozhodol až uznesením z 17. 2. 2015, napriek 60-dňovej lehote na vydanie rozhodnutia.

Z obsahu spisu vyplýva, že v období od 3. 4. 2012 do 17. 2. 2015 boli vykonané nasledujúce úkony:

5. 6. 2012 bol exekútor vyzvaný, aby k doloženým dokladom doplnil nový znalecký posudok na ohodnotenie nehnuteľností, ktorú výzvu si prevzal 12. 6. 2012,

9. 7. 2012 doručil exekútor vyjadrenie k výzve a súčasne žiadal o vydanie súhlasu na zníženie ceny draženej nehnuteľnosti,

1. 8. 2012 bol exekútor vyzvaný k zaslaniu zmluvy o postúpení pohľadávok, ktorú si prevzal 15. 8. 2012 a na ktorú reagoval 21. 8. 2012 s tým, že zmluva bude súdu doručená oprávneným,

20. 9. 2012 bola súdu doručená zmluva o postúpení pohľadávok,

30. 4. 2013 bolo uznesením rozhodnuté o pripustení vstupu nového oprávneného do konania, ktoré nadobudlo právoplatnosť 12. 11. 2013, keďže zásielky museli byť doručované opakovane,

28. 11. 2013 súd vyzýval exekútora na doloženie dokladov, na ktorú výzvu reagoval exekútor podaním doručeným súdu 17. 12. 2013,

27. 6. 2014 súd uznesením udelil súhlas na zníženie ceny nehnuteľnosti pri opakovanej dražbe, ktoré nadobudlo právoplatnosť 17. 10. 2014,

11. 11. 2014 boli súdu doručené listiny od exekútora,

17. 2. 2015 súd uznesením rozhodol o schválení príklepu, ktoré rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 14. 5. 2015.

K namietanej nečinnosti súdu si dovoľujem uviesť, že súd s prihliadnutím na zaťaženosť exekučného oddelenia, nedostatočné personálne obsadenie Okresného súdu Piešťany tak sudcami ako aj administratívnym personálom, rotáciu vyšších súdnych úradníkov v rámci jednotlivých súdnych oddelení, konal vo všetkých exekučných veciach v dlhších časových intervaloch aj s ohľadom na poradie nápadu vecí.

Už samotná skutočnosť, že exekučné oddelenie vybavuje niekoľko desiatok až stoviek podaní a spisov denne, v ktorých treba vykonať úkony smerujúce k rozhodnutiu, nie je objektívne možné vo všetkých konaniach vykonávať tieto úkony v kratších časových intervaloch.

Ako predsedníčka súdu som pre zefektívnenie a skvalitnenie práce súdnych tajomníčok a asistentiek senátu exekučného oddelenia vykonala opatrenia smerujúce k skráteniu období medzi jednotlivými úkonmi tak, aby spis bol čo najmenej presúvaný medzi jednotlivými zamestnancami súdu a čo najrýchlejšie sa prešetril neznámy pobyt účastníkov exekučného konania, čo najmä u povinných býva najčastejší problém.

Na záver si dovoľujem poukázať na existenciu systémových nedostatkov v oblasti výkonu spravodlivosti vo vzťahu k dlhodobému nedostatočnému obsadeniu tunajšieho súdu

väčším počtom sudcov, ktoré vedenie súdu či konajúci sudca nemôžu ovplyvniť nástrojmi, ktorými by samy disponovali na vyriešenie tzv. objektívnych okolností prieťahov v konaní. Táto skutočnosť bola zohľadnená i schválenou novelou zákona o sídlach a obvodoch súdov, kde s účinnosťou od 1. 5. 2013 bol z obvodu tunajšieho súdu odčlenený územný obvod okresu Hlohovec, čo len z časti prispelo k zníženiu nápadu nových vecí, avšak tunajší súd naďalej dokončuje aj všetky veci prevzaté z Okresného súdu Trnava od roku 1997 patriace k územnému obvodu okresu Hlohovec.

Súčasne si dovoľujem poukázať na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu ČR, č. k. 16 Kss 9/2013-91 z 20. 03. 2014, kde disciplinárny senát uznal pri hodnotení prieťahov v konaniach z hľadiska porušenia povinností sudcu a jeho prípadného disciplinárneho previnenia, že činnosť každého sudcu má svoje limity a po nikom nemožno požadovať, aby sa nie krátkodobo, ale trvale, pracovne prepínal, vystavoval sa nezvládnuteľným stresom a v prospech nadštandardného plnenia pracovných úloh dlhodobo úplne potláčal svoj súkromný život. Sudca preto nemôže byť uznaný disciplinárne zodpovedným za to, že je dlhodobo značne vyťaženejší a v dôsledku toho jednoducho nie je schopný robiť všetky potrebné úkony bezodkladne tak, ako by zodpovedalo potrebám každého jednotlivého konania a najmä záujmom účastníkov na čo možno najrýchlejšom rozhodnutí vo veci.“

Sťažovateľ na vyjadrenie okresného súdu z 8. júna 2015 reagoval podaním z 3. júla 2015 doručeným ústavnému súdu 7. júla 2015, v ktorom vo vzťahu k organizačnej a personálnej zaťažnosti súdov uviedol, že zodpovednosť za ňu nemožno prenášať na účastníka konania a uprieť mu tak jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Z vyjadrenia sťažovateľa ďalej vyplýva, že uznesenie z 11. júna 2015 o návrhu na schválenie rozvrhu výťažku dražby vo veci sp. zn. 7 Er 679/2008 mu do dňa podania sťažnosti nebolo doručené a v uvedenom konaní sťažovateľ opätovne urgoval vydanie rozhodnutia o žiadosti súdneho exekútora na schválenie príklepu udeleného na dražbe nehnuteľnosti povinného v 3. rade doručenej okresnému súdu 3. apríla 2012 a vydanie rozhodnutia o žiadosti súdneho exekútora na schválenie rozvrhu výťažku dražby nehnuteľnosti povinnej vo 4. rade doručenej okresnému súdu 17. decembra 2013. Podľa sťažovateľa okresný súd napriek jeho urgenciám

a zo strany jeho predsedníčky prisľúbenému dohľadu dosiaľ rozhodnutia nevydal, resp. nedoručil, hoci ich vydaniu nebráni žiadna prekážka a šesťdesiatdňové lehoty na ich rozhodnutie o týchto žiadostiach okresný súd nedodržel. Sťažovateľ ďalej poukázal na to, že dosiaľ nebola oprávneným v predmetných veciach napriek viacerým úspešným dražbám postúpená žiadna suma na nich vymožená, čím povinným narastajú úroky z omeškania, pre ktoré pohľadávka oprávneného stále narastá. Podľa názoru sťažovateľa pokiaľ by okresný súd, ako aj súdny exekútor postupovali vo veci bez prieťahov, rýchlo a účinne, ich pohľadávka by do súčasnej výšky nenarástla, a preto na svojej sťažnosti trvá.

Zároveň si právny zástupca sťažovateľa uplatnil trovy právneho zastúpenia v sume 1 063,49 € za tri úkony právnej služby vrátane režijného paušálu a 20 % DPH.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vo veci sťažnosti sťažovateľa upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa so stanoviskami účastníkov konania k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o prvé z uvedených kritérií, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že rozhodovanie súdu v exekučnom konaní nie je v zásade takým rozhodovaním, ktoré vyžaduje dokazovanie. Je to dané tým, že o veci účastníkov exekučného konania už bolo právoplatne rozhodnuté a existuje vykonateľné rozhodnutie, ktoré je podkladom na nariadenie exekúcie, alebo existuje iný vykonateľný exekučný titul ustanovený v § 41 Exekučného poriadku, ako to je aj v oboch uvedených prípadoch, t. j. v oboch konaniach vedených pod sp. zn. 4 Er 714/2008 a sp. zn. 7 Er 169/2008. Medzi účastníkmi exekučného konania už preto nemôže byť spravidla sporné, aké práva prináležia oprávnenému a aké záväzky má proti oprávnenému povinný. Ústavný súd ani v jednom z preskúvaných konaní nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by odôvodňovala záver o ich právnej alebo skutkovej zložitosti, ktorá by mohla byť dôvodom predĺženia uvedených konaní.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria – správania sťažovateľa je potrebné prihliadnúť aj na status sťažovateľa v preskúvaných konaniach.

2. 1 V konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4 Er 714/2008 má sťažovateľ ako bývalý manžel povinnej postavenie účastníka konania pre ten jeho úsek, v ktorom sa vykonáva dražba nehnuteľnosti, ktorých spoluvlastníkom je spolu s povinnou v 2. rade. Správanie sťažovateľa v tomto konaní možno označiť ako pasívne. V tejto súvislosti je potrebné podľa ústavného súdu poukázať aj na podiel sťažovateľa na predĺžení uvedeného konania o takmer dva roky vzniknuté v dôsledku toho, že mu nebolo možné doručiť uznesenie o neschválení rozvrhu výťažku z dražby nehnuteľnosti patriacej do jeho spoluvlastníctva.

2. 2 V konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 7 Er 679/2008 má sťažovateľ postavenie povinného v 1. rade a jeho správanie v ňom možno označiť za pasívne. Sťažovateľ mal vedomosť o uvedenom konaní a napriek tomu okresnému súde neoznámil zmenu miesta svojho pobytu. V dôsledku tejto skutočnosti následne vznikli v tomto konaní problémy s doručovaním viacerých písomností sťažovateľovi, a tým aj k následnému vzniku zbytočných prieťahov, o ktoré sa dĺžka tohto konania predĺžila.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v posudzovaných konaniach došlo k zbytočným prieťahom, bol postup okresného súdu pri rozhodovaní v uvedených veciach. Ústavný súd pritom prihliadol na to, že okresný súd, ktorého ako porušovateľa svojich práv sťažovateľ označil vo svojej sťažnosti, sa stal súdom príslušným na rozhodovanie v predmetných veciach až od 1. januára 2008. Pri skúmaní postupu okresného súdu ústavný súd vychádzal zo sťažnosti sťažovateľa, vyjadrenia okresného súdu, ale aj zo spisových materiálov v predmetných veciach.

3. 1 V konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 714/2008 bol Okresnému súde Trnava doručený 9. januára 2003 návrh súdneho exekútora na schválenie príklepu zo 6. decembra 2002, ktorý bol uznesením tohto súdu zo 14. februára 2003 (právoplatným 24. februára 2003) schválený. Súdny exekútor 18. júla 2005 doručil Okresnému súde Trnava návrh na schválenie rozvrhu z výťažku dražby nehnuteľností, o ktorom rozhodol okresný súd svojím uznesením až 30. októbra 2012 tak, že ho neschválil (medzičasom bola 8. októbra 2010 zaslaná súdnemu exekútorovi výzva na vyčíslenie trov exekúcie a 30. decembra 2010 bola okresnému súde doručená odpoveď na jeho výzvu). Z uvedeného vyplýva, že rozhodovanie o návrhu na schválenie rozvrhu z výťažku dražby nehnuteľností trvalo príslušným súdom spolu viac ako sedem rokov a tri mesiace. Okresnému súde bol 2. júna 2015 doručený nový návrh na schválenie opakovaného rozvrhu výťažku z dražby nehnuteľností, o ktorom do dňa podania sťažnosti ústavnému súde nebolo rozhodnuté.

Predsedníčka okresného súdu vo svojej argumentácii k sťažnosti sťažovateľa poukázala na nedostatočné personálne a organizačné obsadenie tohto súdu. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej organizačné problémy súdov nie je možné preniesť na účastníkov konania tak, aby následne utrpeli ujmu spočívajúcu v porušení ich základných práv. Podľa právneho názoru ústavného súdu vyjadreného v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 14/00 otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prieťahom v konaní (mutatis mutandis IV. ÚS 84/02, I. ÚS 113/02, III. ÚS 125/06).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším namietaným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 714/2008 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

3. 2 V konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 679/2008 okresný súd podľa zistenia ústavného súdu nepostupoval plynulo s primeranými časovými odstupmi medzi jednotlivými procesnými úkonmi. O pravdivosti uvedeného tvrdenia svedčí okrem iného aj fakt, že o návrhu súdneho exekútora o udelenie súhlasu so znížením ceny draženej nehnuteľnosti, ktorej vlastníkom bol povinný v 3. rade, doručenom Okresnému súdu Trnava 17. februára 2009, bolo rozhodnuté uznesením okresného súdu z 27. júna 2014, t. j. po viac ako štyroch rokoch a štyroch mesiacoch (procesné úkony, ktoré v tejto súvislosti vykonával, smerujúce k získaniu nového znaleckého posudku na ohodnotenie nehnuteľnosti boli vyvolané práve dlhodobou procesnou nečinnosťou okresného súdu v predmetnej veci). Postup okresného súdu bol poznačený nečinnosťou aj v prípade návrhu súdneho exekútora na schválenie príklepu udeleného pri dražbe ďalšej nehnuteľnosti povinného v 3. rade doručeného mu 3. apríla 2012, o ktorom tento súd rozhodol uznesením 17. februára 2015, t. j. po viac ako dvoch rokoch a desiatich mesiacoch, tak, že ho schválil. Prieťahy v konaní okresného súdu boli zistené aj vo vzťahu k návrhu na schválenie výťažku dražby nehnuteľnosti vo vlastníctve povinného v 3. rade (doručenému 17. decembra 2013),

o ktorom tento súd rozhodol uznesením až po viac ako jednom roku a šiestich mesiacoch uznesením z 11. júna 2015 tak, že ho neschválil z dôvodu nesprávneho výpočtu trov exekúcie. Ústavný súd konštatuje, že uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu, ku ktorým došlo bez toho, aby okresnému súdu bránila v jeho ďalšom procesnom postupe zákonná prekážka, je potrebné označiť za zbytočné prieťahy.

V súvislosti s argumentáciou predsedníčky okresného súdu týkajúcou sa personálnej a organizačnej preťažnosti tohto súdu ústavný súd odkazuje na svoju už spomínanú judikatúru, podľa ktorej tieto dôvody nemôžu v konečnom dôsledku zbaviť štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším namietaným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 769/2008 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Keďže ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom v oboch konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 4 Er 714/2008 a sp. zn. 7 Er 769/2008, prikázal tomuto súdu, aby v týchto veciach konal bez zbytočných prieťahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu v jeho veciach.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 20 000 € od okresného súdu z dôvodov uvedených v jeho sťažnosti.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku preskúmaného konania a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým postup okresného súdu v predmetnej veci, skutočnosť, že okresný súd bol v predmetnej veci príslušný na jej prerokovanie a rozhodnutie až od 1. januára 2008, pozíciu sťažovateľa ako účastníka uvedených konaní (skutočnosť, že v konaní sp. zn. 4 Er 714/2008 bol sťažovateľ len účastníkom pre časť konania týkajúcu sa dražby nehnuteľností v jeho spoluvlastníctve, ako aj skutočnosť, že sťažovateľ sám neuhradením svojich záväzkov konanie vedené pod sp. zn. 7 Er 769/2008 zapríčinil),

pasívne správanie sťažovateľa v uvedených konaniach, ktoré taktiež prispelo ku vzniku prieťahov v nich, a prihliadajúc aj na predmet uvedených konaní, t. j. čo je pre účastníka konania v stávke – „at stake“, považoval ústavný súd priznanie sumy 2 000 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2015 je 139,83 € a hodnota režijného paušálu je 8,39 €.

Ústavný súd priznal náhradu trov konania sťažovateľovi v celkovej sume 533,59 € za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti a jej podanie, podanie vyjadrenia) podľa návrhu jeho právnej zástupkyne a v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b) a § 16 ods. 3 vyhlášky v sume spolu 533,59 €, ktorá predstavuje súčet odmeny za tri úkony právnej služby 419,49 € (3 x 139,83 €), režijného paušálu v sume 25,17 (3 x 8,39 €) a sumu 88,93 € predstavujúcu zvýšenie odmeny advokátovi za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom o daň z pridanej hodnoty (t. j. o 20 %).

Odmena advokátovi za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom bola ústavným súdom priznaná v celkovej sume 533,59 € a vo zvyšku ním uplatnenej sumy nároku sťažovateľa nebolo vyhovené.

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet advokátky sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. augusta 2015